

UKASSSEY

กัญชา

พืชแห่งอนาคต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.สมชาย แก้ววังชัย
บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ปิวย อุ๋นใจ
บทความพิเศษ

รวมทุกกลวิธีการทำธุรกิจจาก “ผลิตภัณฑ์กัญชา”
อนาคต “พืชเศรษฐกิจ” ที่สร้างเงิน สร้างรายได้อย่างไม่น่าเชื่อ

กองบรรณาธิการมติชน

มหัศจรรย์กัญชา พืชแห่งอนาคต

มหัศจรรย์กัญชา พืชแห่งอนาคต

กองบรรณาธิการมติชน

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน 2565

มหัศจรรย์กัญชา พืชแห่งอนาคต • กองบรรณาธิการมติชน

พิมพ์ครั้งแรก : สำนักพิมพ์มติชน, พฤษภาคม 2565

ราคา 190 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

มหัศจรรย์กัญชา พืชแห่งอนาคต.-- กรุงเทพฯ : มติชน, 2565.

208 หน้า. 1. กัญชา. I. ชื่อเรื่อง.

633.79

ISBN 978 - 974 - 02 - 1742 - 8

สำนักพิมพ์มติชน | www.matichonbook.com

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคะนาท, สุพจน์ แจ่มเร็ว, สุชาติ ศรีสุวรรณ,
ไพรัตน์ พงศ์พานิชย์, นงนุช สิงห์เดชะ, รุจิรัตน์ ทิมวัฒน์

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : มณฑล ประภากรเกียรติ

รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : สุภชัย สุชาติสุธารธรรม, ประภาพร ประเสริฐโสภาก

บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ บุณปาน • หัวหน้ากองบรรณาธิการ : ชนมน วงศ์ทิพย์

บรรณาธิการเล่ม : โมน สวัสดิ์ศรี • พิสูจน์อักษร : เมตตา จันทร์หอม

กราฟิกเลย์เอาต์ : อรอนงค์ อินทรอุดม • ศิลปกรรม : นุสรา สมบูรณ์รัตน์ • ออกแบบปก : นันทินีชา ศรีวุฒิ

ประชาสัมพันธ์และการตลาด : ธัญดา โอวาทศิริวงศ์, กฤษณณิรรงค์ บัวใหญ่, ณัชชา เชี่ยวกุล

จัดทำโดย : บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1235 โทรสาร 0-2589-5818

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชน 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2000, 2108 โทรสาร 0-2591-9013

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3358-3360 โทรสาร 0-2591-9012

Matichon Publishing House a division of Matichon Public Co., Ltd.

12 Tethsabannarueman Rd., Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

ในกรณีที่มีหนังสือมีข้อผิดพลาดจากการพิมพ์ เช่น หน้าขาดหาย หน้าซ้ำ หน้าสลับ เข้าเล่มกลับหัว

กรุณาติดต่อมาที่ email: matichonbook.sales@gmail.com

หรือ inbox matichonbook เพื่อขอเปลี่ยนแปลงใหม่

หากท่านต้องการสั่งซื้อหนังสือเล่มนี้จำนวนมากในราคาพิเศษ

โปรดติดต่อโดยตรงที่ บริษัทงานดี จำกัด โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3353 โทรสาร 0-2591-9012

ฝ่าย MATICHON PREMIUM PRINT : บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) ผลิตสิ่งพิมพ์ทุกประเภท
โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2419, 2424 email: print.matichon@gmail.com

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	9
คำนำบรรณาธิการ	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย แก้ววังชัย	11
หลากสายพันธุ์กัญชา-กัญชง	15
- รู้จักกัญชา-กัญชง	17
- สายพันธุ์ “กัญชา-กัญชง”	22
- ก่อนจะคิดปลูกพืชสมุนไพร กัญชา-กัญชง	32
- เมล็ดพันธุ์กัญชาในประเทศไทย	41
- พันธุ์กัญชงในประเทศไทย	50
- ตัวอย่าง “สายพันธุ์กัญชา” ที่นิยมจำหน่าย ในต่างประเทศ	53
- สรรพคุณและประโยชน์ของกัญชาในด้านต่างๆ	57
ปลดล็อก กัญชา-กัญชง สู่เส้นทางพืชเศรษฐกิจใหม่ของไทย	67
- กฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศ	69
- กฎหมายกัญชา-กัญชงในประเทศไทย	73
- การนิรโทษกรรมผู้ถือครองกัญชา	79
- การขออนุญาตปลูกกัญชา-กัญชง	85

ปลูกกล้วยอย่างไรให้รอด 103

- เคล็ดลับับการปลูก “กล้วยชา-กล้วยชง” ที่ใครก็ทำได้ 105

“กล้วยชา” และ “กล้วยชง”

โอกาสและทางเลือกของไทย 141

- “ของดีมีอยู่” ในกล้วยชา 143
- “กล้วยชง” สมุนไพรคุณค่าครบจักรวาล 145
- การประยุกต์ใช้ทางการแพทย์ 148
- เปิดสมรภูมิ “สายเขียว” : เทคโนโลยีชีววิทยาสังเคราะห์
กับการผลิตสารออกฤทธิ์จากกล้วยชา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อุ่นใจ 153
- การแปรรูปผลิตภัณฑ์ 170
- กล้วยชา-กล้วยชง กับเศรษฐกิจชุมชน 174
- กล้วยชา-กล้วยชง ส่วนผสมที่ปลายน้ำ 180

ภาคผนวก 195

- บั๊กหมุดจุดปลูกกล้วยชาถูกกฎหมาย 196

“สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้ปลดล็อกพืช
กัญชาและกัญชงให้พี่น้องประชาชนสามารถเป็นผู้ปลูก ผู้ผลิต
ผู้จำหน่าย ผลักดันให้สร้างกลุ่มวิสาหกิจผลิตยาที่มีคุณภาพเพื่อ
นำไปรักษาผู้ป่วย มีคลินิกกัญชาในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาล
ทั่วไป สามารถสั่งจ่ายยาตำรับกัญชาได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย
มีคลินิกวิจัยสารสกัดจากกัญชาทางการแพทย์แผนไทยสำหรับสูตร
น้ำมันกัญชาที่มาจากการแพทย์ทางเลือก ปีนี้ กระทรวงสาธารณสุข
ยังได้พันธมิตรมาร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายกัญชาเพิ่มขึ้น มั่นใจว่า
กัญชาและกัญชงจะเป็นอีกทางเลือกของผู้ประกอบการ เกษตรกร
โดยเฉพาะพี่น้องประชาชนจะได้มีโอกาสสร้างรายได้ ประกอบธุรกิจ
และนำรายได้มาเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย”

อนุทิน ชาญวีรกูล

รองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
กล่าวในงานเปิดตัวสถาบันกัญชาทางการแพทย์

เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564

“กระทรวงสาธารณสุขตระหนักถึงความจำเป็นในการดำเนินงานด้านกัญชาทางการแพทย์ ต้องสร้างให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เดินหน้าปรับแก้กฎหมายที่มีข้อจำกัดในการนำกัญชา-กัญชงมาใช้ประโยชน์ โดยการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายภายนอก ตั้งแต่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงภาคเอกชนที่มีศักยภาพในการที่จะเชื่อมต่อต้นทางสายพันธุ์กัญชา-กัญชงที่มีคุณภาพแก่เกษตรกร”

นพ.เกียรติภูมิ วงศ์รจิต

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กล่าวในงานเปิดตัวสถาบันกัญชาทางการแพทย์

เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564

คำนำสำนักพิมพ์

นับย้อนไปหลายสิบปีเมื่อครั้ง “กัญชา” ยังเป็นสารเสพติดประเภท 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ภาพลักษณ์ของกัญชาล้วนเป็นที่น่าหวงกลัว ไม่เป็นที่ยอมรับ ถึงแม้กฎหมายจะอนุญาตให้สามารถนำกัญชาไปวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ แต่ไม่สามารถจำหน่ายหรือครอบครองได้

แต่ปัจจุบัน การใช้กัญชารวมถึงกัญชงได้รับการยอมรับมากขึ้น เมื่อภาครัฐเปิดทางให้สามารถใช้เพื่อจุดประสงค์ทางการแพทย์ อีกทั้งกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศให้หน่วยงานที่มีการวิจัยด้านกัญชาและประชาชนที่ต้องการใช้กัญชาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์สามารถแจ้งขออนุญาตครอบครองล่วงหน้า พร้อมกับจัดตั้งนโยบายกัญชาเสรีทางการแพทย์ ไม่เพียงเท่านั้น คณะรัฐมนตรียังได้เห็นชอบในหลักการร่าง พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฉบับใหม่ เปิดทางให้มีการศึกษาและพัฒนาสายพันธุ์เพิ่มเติม อีกทั้งอนุญาตให้ภาคเอกชนสามารถขึ้นทะเบียนกัญชาเพื่อผลิตและจัดจำหน่ายตาม พ.ร.บ.ผลิตภัณฑ์สมุนไพรได้

“กัญชา” ในนิยามใหม่จึงไม่ใช่พืชอันตรายอีกต่อไป แต่เป็น ต้นไม้ที่ปลูกได้ บริโภคได้ ทำเงินได้ ส่งออกได้ ตามกรอบที่กฎหมาย ระบุไว้ ห่างไกลจากนิยามเดิมที่ทำให้ผู้คนมองว่ากัญชาคือยาเสพติด อันตราย

หนังสือ *มหัศจรรย์กัญชา พืชแห่งอนาคต* โดยกองบรรณาธิการ มติชน จึงอาสาช่วยตอบทุกข้อสงสัยเกี่ยวกับกัญชาในฐานะพืช เศรษฐกิจอนาคตไกล ผลักดันให้ผู้สนใจจากทุกภาคส่วนหันมาให้ความสำคัญกับการทำธุรกิจกัญชา ด้วยการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับการปลูกกัญชา ทั้งเพื่อการค้า การเกษตร การแปรรูป การทำธุรกิจ มานานเสนอ อาทิ การจำแนกสายพันธุ์กัญชาต่างๆ ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร กัญชาเพศผู้ กัญชาเพศเมีย กัญชากะเทย แยกแยะ กันที่ใด ไล่มาจนถึงวิธีการปลูก การเพาะชำ พร้อมกับเรียนรู้ข้อ กฎหมายสำหรับการผลิตที่ต้องยังตระหนัก ซึ่งนอกจากจะเหมาะสมกับนักศึกษาและผู้ที่สนใจศึกษากัญชาและกัญชงเพื่อประโยชน์ ทางการแพทย์แล้ว ยังเอื้อประโยชน์ให้แก่เกษตรกรและนักธุรกิจที่ จะนำกัญชามาร่วมสนาการค้า ทั้งเพื่อการจัดจำหน่ายในประเทศ ไปจนถึงการส่งออก

หนังสือเล่มนี้จึงใช่เพียงเหมาะสมสำหรับเกษตรกรหรือ หน่วยงานทางการแพทย์เท่านั้น แต่ยังเปี่ยมคุณค่าแก่ผู้สนใจธุรกิจ จากผลิตภัณฑ์กัญชา พืชเศรษฐกิจที่กำลังจะเติบโตอย่างก้าวกระโดด รวมถึงบุคคลทั่วไปที่อยากรู้จักกัญชาในแง่มุมอันหลากหลายอีกด้วย

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำบรรณาธิการ

ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีการใช้กัญชาทางการแพทย์ รวมถึงใช้ในวิถีชีวิตประจำวันกันอย่างกว้างขวาง เนื่องจากมีสรรพคุณมากมาย บางส่วนของกัญชาก็ถูกต้องตามกฎหมายจนกลายเป็นกระแสป๊อปปูล่าในประเทศไทย ส่งผลให้ราคา กัญชาเพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรมีความสนใจปลูกกัญชากันเป็นจำนวนมาก ทั้งการปลูกเพื่อธุรกิจและการปลูกเพื่อใช้เป็นยารักษาตนเองตามนโยบายกัญชาบ้านละ 6 ต้น จนกระทั่งมีการมองว่ากัญชาเป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ เพียงแต่การปลูกกัญชาต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ซึ่งขั้นตอนการขออนุญาตนั้นยุ่งยากพอสมควร เพราะต้องทำร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ต้องทำตามกระบวนการอย่างเคร่งครัด มีการควบคุมกำกับดูแลที่รัดกุม

ถึงแม้กัญชาจะใช้ในการรักษาและบรรเทาอาการได้หลากหลาย มีคุณประโยชน์มากมาย แต่กัญชาก็เหมือนเหรียญสองด้าน หากใช้ให้ถูกต้องก็ย่อมเป็นประโยชน์ แต่หากนำมาใช้อย่างไม่พอดีหรือไม่ถูกต้องก็อาจส่งผลเสียตามมา สารสำคัญในกัญชาจึงเป็นสิ่งที่ผู้ใช้ต้องทำความเข้าใจ เพราะกัญชาเพียงต้นเดียวไม่อาจรักษา

ได้ทุกโรค การศึกษาว่ากัญชาสายพันธุ์ใดมีสารสำคัญสำหรับใช้ใน การการรักษาโรคต่างๆ อย่างไรก็ตามบ้าง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึง

การปลูกกัญชานั้นจะว่าง่ายก็ง่ายจะว่ายากก็ยาก แต่ที่สำคัญ ก็คือ กัญชาต้องการการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างมาก กัญชาเป็นพืช ที่เติบโตเร็ว ตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้รวดเร็วเช่นกัน อีกทั้งกัญชา แต่ละสายพันธุ์ก็ต้องการการดูแลเอาใจใส่ที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะ เป็นการให้ปุ๋ย ให้น้ำ การดูแลในสภาวะแวดล้อมต่างๆ ดังนั้น เกษตรกรต้องศึกษาทำความเข้าใจและฝึกปฏิบัติก่อนการปลูกจริง

นอกจากกัญชาแล้ว กัญชงก็เป็นพืชอีกตัวที่น่าสนใจ จนอาจ ถือได้ว่าเป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ซึ่งสามารถนำไปสร้างผลิตภัณฑ์ที่ หลากหลาย ไม่ได้จำกัดเฉพาะทางการแพทย์และการวิจัยเท่านั้น

หนังสือเล่มนี้ถือเป็นแหล่งความรู้พื้นฐานในเรื่องต่างๆ ดังที่ กล่าวมาข้างต้น หากเกษตรกรหรือผู้สนใจได้อ่านย่อมได้รับข้อมูล อย่างครบถ้วน เพราะเนื้อหาในเล่มได้ไขข้อข้องใจในหลากหลาย ประเด็น อาทิ ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับกัญชา-กัญชง การให้ข้อมูล ช่องทางการติดต่อ ไม่ว่าจะเป็นการขอซื้อ การขอใบอนุญาตและ ข้อมูลต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อชี้ให้เห็นถึงวิธีการใช้และการปลูกกัญชาอย่างถูกต้อง ทั้งทางกฎหมายและประโยชน์ที่จะได้รับนั่นเอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย แก้ววังชัย

หลากหลายพันธุ์
กัญชา-กัญชง

กัญชาไม่ต่างจากมนุษย์
ที่มีหลากหลายชาติพันธุ์
มากบุคลิก มากเอกลักษณ์
และพรสวรรค์ จนไม่อาจ
แยกได้ทั้งหมดด้วยสายตา

รู้จักกัญชา-กัญชง

สารสำคัญในกัญชา

พืชกัญชาจะมีสารสำคัญ 2 ชนิด ซึ่งในแต่ละสายพันธุ์จะมีปริมาณต่างกันไป เริ่มต้นที่สารสำคัญแรกคือ เตตระไฮโดรแคนนาบินอล (Tetrahydrocannabinol: THC) มีฤทธิ์ต่อจิตประสาท หรือเรียกว่า สารเมา ซึ่งพบได้สูงในสายพันธุ์ไทย คือสายพันธุ์ Cannabis Sativa ทางการแพทย์จึงนำมาใช้เพื่อผ่อนคลาย ส่งเสริมสุขภาวะการนอนหลับ เช่น บรรเทาอาการข้างเคียงของการทำคีโมรักษามะเร็ง บรรเทาอาการภูมิแพ้ เส้นเลือดตีบ ช่วยเสริมสร้างระบบย่อยอาหาร สารสำคัญที่ 2 คือ แคนนาบิไดโอด (Cannabidiol: CBD) ไม่มีผลทางจิตประสาท เหมาะกับการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ เช่น อาการปวดเรื้อรัง โรคข้ออักเสบ ความวิตกกังวลและความผิดปกติของความตื่นตระหนก คลื่นไส้และอาเจียน อาการลมชัก สภาวะผิว เช่น สิว ผื่นผิวหนังหรือกลาก ทั้งนี้ในใบธรรมชาติ สารทั้ง 2 ชนิดจะอยู่ในรูปกรด

THCA, CBDA อันเป็นประโยชน์ในการรักษา

เพศของกัญชา

หากนำเมล็ดมาปลูกก็ต้องลุ้น 3 เพศ คือ ต้นเพศผู้ ต้นเพศเมีย และต้น 2 เพศ ซึ่งหากต้องการปลูกเพื่อให้ได้มาซึ่งช่อดอกที่มีสารสำคัญ THC จะมาจากต้นเพศเมียที่ไม่ได้รับการผสมจากต้นอื่นที่รู้จักในวงการผู้ปลูกกัญชาว่า “ต้นเวอร์จิน” หรือเรียกอย่างเป็นทางการว่า “ซินเซมิลล่า” (Sinsemilla) โดยลักษณะของช่อดอกในส่วนปลายสุดจะมีตุ่มเล็กๆ สร้างต่อมยางเหนียวและมีกลิ่นแรงที่เรียกว่า “ไตรโคม” (Trichomes) ซึ่งในช่วงแรกของการปลูก ไตรโคมจะใสไม่มีสีซึ่งยังไม่ถึงเวลาเก็บเกี่ยว แต่เมื่อใดที่เริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลจะบ่งบอกว่าเกิดสาร THC ขึ้นแล้ว และเมื่อเก็บเกี่ยวเข้าเก็นไปก็จะเป็นสีน้ำตาล สารสำคัญจะเปลี่ยนเป็นแคนนาบินอล (Cannabinol) ทันที

ต้นเพศผู้จะมีลักษณะดอกเป็นกระเปาะ ส่วนใหญ่จะแสดงเพศไวกว่าต้นเพศเมียและออกดอกได้ไวกว่าต้นเพศเมียประมาณ 1-2 สัปดาห์ ดอกของต้นเพศผู้ไม่มีไตรโคมจึงไม่สามารถนำมาสกัดสาร THC จึงมักใช้เก็บเกสรไว้ผสมพันธุ์กับต้นเพศเมียเพื่อใช้ขยายและพัฒนาสายพันธุ์ และแม้ว่าต้นเพศผู้จะไม่มีผลผลิตที่นำไปใช้ในการรักษาได้ แต่ก็มีมีความสำคัญในการขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด และมีประโยชน์ในด้านอื่นๆ อาทิ การสร้างสายพันธุ์ใหม่ หรือรักษาคงไว้ซึ่งสายพันธุ์เดิม และด้วยต้นเพศผู้มีสาร THC น้อยและไม่ก่อฤทธิ์ต่อจิตประสาท โดยไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางประสาทและ

อารมณ์ ไปจนถึงส่วนของรากที่มีสาร THC น้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ เหมาะสมกับร่างกายมนุษย์ แต่เต็มไปด้วยสารคุณสมบัติต่างๆ เช่น เพนตาไซคลิก ไตรเทอร์พีน ฟริเดลิน และอพิพรี เดลานอลที่มีประโยชน์ต่อตับ อีกทั้งยับยั้งการเติบโตของเนื้องอกและทำหน้าที่ต้านอาการอักเสบของตับ

นอกจากนี้ยังสามารถนำดอกเพศเมียไปทำน้ำมันกัญชาเพื่อลดอาการป่วยสำหรับผู้ที่กำลังรักษาโรค เพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รับประทานอาหารได้ นอนหลับได้ดีขึ้น เพื่อสร้างเสริมร่างกายให้ต่อสู้กับโรคร้ายที่พวกเขา กำลังเผชิญอยู่ แต่ต้องเป็นการบริโภคในรูปแบบที่บริสุทธิ์ที่สุด

ต้น 2 เพศจะมีทั้งเกสรตัวเมียและเกสรตัวผู้ในต้นเดียวกัน ที่เรียกว่า “กัญชากะเทย” ซึ่งกัญชากะเทยจะผลิตดอกและจะถ่ายละอองเรณูกับดอกพวกนั้น โดยกัญชาอาจเป็นกัญชากะเทยได้เองตามธรรมชาติ หรือกลายเป็นกะเทยเนื่องจากความเครียดของพืชจากปัจจัยอย่างความร้อนเป็นหลัก น้ำที่มากไปหรือไม่เพียงพอ รวมไปถึงแมลงหรือโรค เป็นต้น ช่อดอกของกัญชากะเทยจะเต็มไปด้วยเมล็ด ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ผลิตเป็นยาได้ โดยในกรณีดังกล่าวสามารถส่งตรวจวิเคราะห์สาร THC ในกัญชาและกัญชงได้ที่หน่วยงานดังต่อไปนี้

1. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

2. ห้องปฏิบัติการที่ผ่านการทดสอบความชำนาญ หรือเปรียบเทียบผลระหว่างห้องปฏิบัติการในการทดสอบวิเคราะห์หาปริมาณสาร THC และ CBD ในพืช สารสกัด หรือผลิตภัณฑ์กัญชา